

РОЗДІЛ 4. ПОЛІТИЧНІ ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНИХ СИСТЕМ ТА ГЛОБАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Погорська Ірина Іванівна

Ефективність концепту стратегічної культури в контексті розвитку сучасних міжнародно-політичних досліджень

УДК 327(92)

DOI <https://doi.org/>

10.24195/2414-9616-2018-1-95-100

Погорська Ірина Іванівна
доктор політичних наук, старший
науковий співробітник,
старший науковий співробітник
Інституту міжнародних відносин
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
вул. Мельникова, 36/1, Київ, Україна

У статті розглядаються ключові тенденції розвитку сучасної концептуальної парадигми стратегічної культури та напрями науково-теоретичного дискурсу щодо її розвитку, виклики і проблеми яких будуть визначати контекст подальшої еволюції цього напрямку у сфері аналізу міжнародних відносин. Мета статті полягає в дослідженні ключових тенденцій розвитку сучасної концептуальної парадигми стратегічної культури та особливостей науково-теоретичного дискурсу щодо її розвитку, виклики і проблеми яких визначатимуть контекст подальшої еволюції цього напрямку у сфері аналізу міжнародних відносин. Серед принципових тенденцій виділяються завдання осмислення глибини впливу стратегічно-культурного впливу на розвиток відносин міжнародних акторів і продовження дискусії щодо винайдення найбільш ефективної моделі аналізу стратегічної дії на міжнародному просторі. Методичну підвалину дослідження становить потенціал системних, загальнологічних методів і біхейвористичних методів. Стверджується, що під час аналізу різних рівнів політичної організації світового простору концепт стратегічної культури виявляє серйозні аплікативні можливості. При цьому контекст культури не може бути трактованим інакше ніж як гнучкий і варіативний. Превалювання культурного чи стратегічного складника суттєвим чином залежить від індивідуальних теоретико-методологічних уподобань дослідників, що передбачає відмінність в окресленні дослідницького проблемного поля та залученні певного факторіального базису.

Проблема контексту стратегічної культури залишається однією з оригінальних і варіативно-інтерпретаційних дослідницьких проблем як із теоретичних, так і з прикладних позицій. Похідна дуальність спричинює константну складність означення сутнісної еволюції та меж аплікативності концептуальних політико-культурних побудов. Разом із тим останні є необхідним і вельми ефективним інструментом аналізу багатоскладних соціально-політичних процесів, що охоплюють силовий зріз взаємодії всередині міжнародної спільноти. Більшість концептуальних моделей залежать від однієї з двох загальних проблем: наявні моделі, як правило, мають бути викладені в такій формі, яка теж є когерентною, а це означає, що вони не можуть пояснити випадковості стратегічної поведінки, її невідповідність певному шаблону та/або вони пропонують занадто багато безперервності й не можуть адекватно враховувати зміни в стратегічній політиці через деякий час. Тому еволюція наукової думки все частіше обирає модель, яка передбачає особливу стратегічну культуру, що містить кілька співіснуючих стратегічних субкультур, інтерпретацію міжнародного соціального/культурного контексту держави.

Ключові слова: стратегічна культура, концепт, міжнародна безпека, стратегічна взаємодія.

Вступ. Стратегічна культура належить до ключових макростратегічних понять сучасного міжнародно-політичного розвитку, відтак основний зміст стратегічної поведінки суспільства визначається державними особами, що приймають рішення й, відповідно, встановлюють довгострокові державні стратегічні орієнтації. Базове розуміння, до якого призводить стратегічно-культурний аналіз, є те, що традиційні раціоналістичні теоретичні моделі стратегічного прийняття рішень затінювали культурні відмінності між державами. Прихильники концепту, як правило, стверджують, що традиційні, універсально застосовні теорії міжнародних відносин є аналітично неточними, оскільки в їх прагненні до матеріально-раціональної обмеженості

вони опускають важливу змінну – міждержавні культурні відмінності, які також обов'язково мають бути врахованими. Тим не менше стратегічна культура досі концептуально не виглядає досконало, ускладнюючи завдання пояснення окремих випадків стратегічної поведінки акторів. Крім того, багато моделей не дозволяють змін щодо стратегічної політики в середньостроковій і довгостроковій перспективі, пропонуючи занадто багато стратегічно-культурної спадкоємності. Це, у свою чергу, ускладнює прогнозування варіативності дій акторів на міжнародній арені.

Мета та завдання. Мета статті полягає в дослідженні ключових тенденцій розвитку сучасної концептуальної парадигми стратегічної куль-

тури та особливостей науково-теоретичного дискурсу щодо її розвитку, виклики і проблеми яких будуть визначати контекст подальшої еволюції цього напрямку у сфері аналізу міжнародних відносин. Серед принципових тенденцій виділяються завдання осмислення глибини впливу стратегічно-культурного впливу на розвиток відносин міжнародних акторів і продовження дискусії щодо винайдення найбільш ефективної моделі аналізу стратегічної дії на міжнародному просторі.

Методи дослідження. Методичну підвалину дослідження становить потенціал системних, загальнологічних методів і біхейвористичних методів.

Результати. Поняття стратегічної культури включає в себе два складові елементи: культуру і стратегію, що визначає водночас його цілісний зміст і варіативність тлумачень. Ідея впливу культури на національну стратегію наявна в багатьох дослідників з часів Фукідіда, що бачили у веденні війни змагання не лише фізичних, а й моральних сил, а метою стратегії вважали моральне знищення супротивника. Поступово культура, окрім описової, почала виконувати також епістемологічну функцію, даючи змогу виявити найбільш важливі риси в пізнанні колективності. На сучасному етапі культуру здебільшого визначають як історично трансльовану модель смислів, утілених у символах, системі успадкованих концепцій, виражених у символічній формі засобами, що використовуються людьми для комунікації, які увічнюють і розвивають знання і ставлення до життя. Отже, культура почала розглядатися як соціально встановлені структури сенсу людської діяльності, система символів, за допомогою яких соціальна група транслює знання через час і простір, або, інакше, семіотичний вимір соціальних практик [1]. Тим самим науковцями запропонований інтерпретативний підхід до вивчення культури, що передбачає включення елементів структуралізму, герменевтики, соціології, філософії.

Інший складник концепту «стратегічна культура» передбачає не стільки теоретичні міркування, скільки раціональний зв'язок між цілями й засобами. Зокрема, Дж.Л. Геддіс розуміє стратегією як процес, за допомогою якого цілі зв'язуються із засобами, наміри – зі здібностями, завдання – з ресурсами [2]. Діяти стратегічно тут означає вибудувати кореляцію між цілями та ресурсами. Трактване в перекладі з давньогрецької мови як «мистецтво полководця», поняття «стратегія» зазнало змістового розширення, але зберегло ключове уявлення, що пов'язане з аналізом, оцінювання, плануванням, моделюванням і забезпеченням діяльності держави або спільноти. Зазвичай стратегія розробляється на тривалий період часу, звідси й особливий тип мислення – стратегічний, що передбачає концептуальне, системно-орієнтоване спря-

мування. За оцінкою Е. Голдман, процес стратегічного мислення передбачає чотири види постійної діяльності: сканування дійсності, запитування, концептуалізацію й тестування [3]. Особливого значення надається стратегічному плануванню, бо в умовах турбулентності і швидких дискретних змін значення стратегії для оцінювання загроз і можливостей і розроблення «відповідей» на «виклики», що допускають подальший рух, тільки зростатиме. Отже, два концепти – «стратегія» й «культура» – сформували нове єдине поняття.

У західному академічному світі автором самого терміна «стратегічна культура» вважається американський міжнародник Дж. Снайдер, що вперше вжив це поняття наприкінці 1970-х рр., аналізуючи американську та радянську ядерні доктрини [4]. На думку дослідника, еліти артикулюють унікальну стратегічну культуру, що являє собою більш широкий зріз громадської думки, соціалізованої в певному типі стратегічного мислення. Результатом цього процесу й стає «сукупність переконань, підходів, моделей поведінки щодо ядерної стратегії, яка досягає статусу напівавтоматизму, що перетворює їх швидше в «культуру», аніж у політику» [4]. Інший засновник цього дослідницького підходу К. Грей визначив стратегічну культуру як таку, що «належить до типу мислення і дій щодо сил, які впливають із перцепції національного історичного досвіду, відповідальної поведінки в національному стилі, а також із громадянської культури та способу буття» [5].

Відомий американський фахівець А. Джонсон, аналізуючи роль та ефективність військової сили в міждержавних політичних справах, зазначав, що стратегічна культура є інтегрованою системою символів (тобто причинно-наслідкових аксіом), яка слугує для встановлення довгострокових стратегічних переваг [6]. Суттєвим чином у цьому аналітичному руслі стратегічна культура може бути трактована як набір практик і способу мислення, які в суспільствах, окреслених певними географічними ареалами, регулюють організацію й застосування військової сили в політичних цілях. Концепція стратегічної культури включає базове припущення про певну впорядкованість стратегічних конфігурацій і розуміння державних осіб щодо вирішення міжнародних конфліктів, особливо щодо застосування сили. У цьому сенсі стратегічна культура суттєвим чином визначає стратегічний вибір державних лідерів та управлінців.

Сучасні підходи стосуються визнання того факту, що всередині кожної стратегічної культури є низка «субкультур», що можуть конкурувати за вплив на прийняття більшості стратегічних рішень. Теоретично можна визначити два типи стратегічної культури: стратегічна культура конфліктного типу і стратегічна культура типу співробітництва. Експерти стверджують, що більш чітко

можна розрізнити ці типи стратегічної культури через три види визнання: визнання доцільності війни, конфлікту, визнання ефективності використання сили [7]. Визнання війни стосується розуміння ролі війни в людських відносинах; визнання конфлікту стосується розуміння самої природи конфлікту, тут передбачається варіант конфлікту з нульовою сумою; визнання ефективності застосування сили стосується розуміння результатів застосування сили, тобто чи застосування сили може ефективно контролювати результати й усувати загрози. Якщо актор вважає, що війна є неминучою, а конфлікт має природу конфлікту з нульовою сумою й застосування сили може ефективно контролювати результати та усувати загрози, то актора варто зарахувати до носія чи прихильника конфліктної стратегічної культури. В іншому випадку актор визначається носієм стратегічної культури кооперативного типу. Таке трактування є корисним для розуміння та прогнозування ймовірних дій міжнародного актора в складній ситуації, бо на рівні поведінки стратегічна культура впливає на формування безпекової політики держави та реалізації стратегій безпеки [8]. Реальна ефективність концепції стратегічної культури в сучасних міжнародних відносинах полягає в наданні можливості поглибити розуміння «шаблонів» поведінки держав у сфері безпеки. Поряд із цим стратегічна культура залишається неоднозначною концепцією, оскільки значення й застосування самого поняття і його епістемологічних наслідків для аналізу державної поведінки зосереджує увагу на таких показниках, як технології, демографія, географія, економічний розвиток [9].

Найбільш відомим «мейнстрімом» у теоретичному вимірі все ж залишається дослідження стратегічної культури, розпочате американським дослідником А. Джонстоном [6], на думку якого стратегічна культура є інтегрованою системою символів, яка дає змогу встановити стійкі й довготривалі стратегічні етичні переваги через формулювання концепцій ролі та ефективності використання військової сили в міждержавних політичних відносинах. При цьому стратегічні переваги, яким слугує стратегічна культура, охоплюють міркування військового, економічного й політичного характеру, які можуть бути задіяними для досягнення поставлених цілей. До третього покоління досліджень зараховують розробки Т. Бергера, який у праці «Культури антимілітаризму: національна безпека в Німеччині та Японії» стверджує, що культурні переконання та цінності поєднуються в національні рамки, які формують перцепцію подій і навіть можливі реакції суспільства на загрози та протидію до них [10]. Отже, стратегічна культура може бути описана як вельми корисна метаконцепція як для комплексного аналізу, так і вузькоприкладних розвідок у сфері безпеки та зовнішньої політики.

Стратегічна культура може бути розглянута у двох вимірах: як пізнавальна парадигма і як контекст прийняття стратегічних рішень. Зокрема, визнаний фахівець із дискурс-аналізу Т. ван Дейк стверджує, що контекст може бути визначений як структура систематично релевантних дискурсу властивостей соціальної ситуації [11]. В основі розгляду стратегічної культури як контексту лежать два гіпотетичні припущення: 1) дослідники виходять із того, що поведінка держав у попередні періоди здійснює сильний вплив на їхні майбутні можливості та варіанти їхньої поведінки на міжнародній арені; 2) дослідники спираються на ідентичність чи національний характер, що припускає схильність до певного типу політики. В обох варіантах наявний інтегрований підхід, що передбачає включення її структури в широкий соціальний і культурно-історичний контекст. Ще одним важливим феноменом у процесі вивчення стратегічної культури як контексту є теорія «залежності від раніше пройденого шляху». Якщо інтелектуальні попередники теорії досліджували, як стають можливими інституційні інновації, то прихильники «залежності від раніше пройденого шляху», навпаки, поставили питання про те, чому інституційні інновації далеко не завжди є можливими. Це дало можливість більш точно акцентувати на тому, що вибір, зроблений у минулому, продовжує обмежувати можливості держави в майбутньому. З погляду формування стратегічної культури як контексту найбільше значення тут мають два параметри: тимчасова зумовленість і ймовірність чи випадковість тієї чи іншої події. Теорія не припускає залежності від вихідних умов, вона фіксує точки розриву, що істотно змінюють сформоване майбутнє. За твердженням відомого фахівця Дж. Махоні, це і є ті випадки, що запускають нові інерційні механізми, які означають або співпрацю, або відтворення конфлікту [12]. Уявлення про стратегічну культуру як про дослідницьку парадигму, певний шлях пізнання має чітку дефініцію залежних і незалежних змінних. Питання про те, як виявити політичні відмінності між країнами, залишається актуальним. Відома дослідниця А. Свайдер дала вельми широке визначення культури як такої, що складається із «символічних смислів, включаючи вірування, ритуальні практики, форми мистецтва, церемонії, а також неформальні культурні практики, такі як мова, чутки, історії та повсякденні життєві ритуали» [13]. Вона доводила, що стратегії диктуються інтересами, тож дуже важливими є передумови державної поведінки. Тим не менше межі між уподобаннями та цінностями, з одного боку, і поведінкою держав – з іншого, продовжують залишатися вкрай розмитими.

Намагаючись заперечити сумніви щодо методологічної цінності концепт, усі генерації дослідників досягли деякого успіху. Загалом наукове співто-

вариство визнало, що концепт стратегічної культури формує поле для розвитку міжнародних досліджень феномена, сфокусованого на поєднанні історичних орієнтацій зі здібністю прогнозування. Разом із тим аналіз феномена з позицій критицизму означає складність трактування його структури, існування культурних і некультурних (матеріальних) складників стратегії. Головною перепоною є теза про визнання стратегічної культури як окремо контекстуальної, такої, що має свій відокремлений сутнісний зміст.

Зусилля фахівців, безумовно, сприяли подальшому розвитку політичних досліджень, нова генерація розробок концепту стратегічної культури була спрямована на вирішення складності його верифікації. Особливої актуальності, на погляд автора, набуватиме питання ідентифікації стратегічної культури в практичній діяльності, тобто визначення її носіїв, які прямо впливатимуть на прийняття конкретних політичних рішень. Існує два основні підходи: носієм визначається вся політична спільнота, що продукує вибір того чи іншого рішення, або індивіди, які її конституюють. Є доцільним погодитись з обґрунтуванням такої позиції В. Вілсоном, за яким стратегічна культура є насамперед політичною, у найбільш головному сенсі політичної культури є соціально конструйованими нормативними системами, що є продуктом обох соціальних (правил, які координують роль відносин з організацією) і психологічних (насамперед індивідуальних преференцій) впливів [14]. При цьому варто зазначити, що політична культура не мислиться як проста сума індивідуальних преференцій, що узгоджує їх із нормативними зразками.

Разом із тим стратегічна культура може бути трактована як особливе ідейне поле, де інтелектуальна взаємодія пов'язана з досвідом. Тут стратегічні орієнтації в управлінні міжнародним розвитком віддзеркалюють еволюцію стратегічної думки, представленою не лише через рекомендаційну діяльність наукових шкіл, а й через емоційно-поведінковий зріз стратегічної дії актора як представника спільноти, що зумовлює захист внутрішньої ідентичності, що дає змогу розглядати будь-яку спільноту як спільноту безпеки. Взаємопов'язаність індивідів усередині спільноти суттєвим чином відбувається через процес стратегічної культурологізації. На сучасному етапі розвитку політичної науки про міжнародні відносини найбільш принциповим питанням щодо концепту бачиться його здібність урахувувати можливість структурних змін усередині міжнародної системи, зокрема факт постійної трансформації контексту зовнішньої політики під впливом глобальних процесів. Відповідним чином ідеться про рольовий та інституціональний розподіл силових позицій, тобто про комплексну глобальну стратегічно-культуру еволюцію.

Висновки. Отже, є всі підстави стверджувати: під час аналізу різних рівнів політичної організації світового простору концепт стратегічної культури виявляє серйозні аплікативні можливості. При цьому контекст культури не може бути трактованим інакше ніж як гнучкий і варіативний. Превалювання культурного чи стратегічного складника суттєво залежить від індивідуальних теоретико-методологічних уподобань дослідників, що передбачає відмінність в окресленні дослідницького проблемного поля та залученні певного факторіального базису. На нашу думку, розуміння складності чіткого визначення контексту стратегічної культури є більш допоміжним, ніж ускладнювальним моментом глобальних міжнародно-політичних розвідок, бо світ глобальної політики є ареною постійного діалогу національних культур і протистояння національних стратегій, з одного боку, й еволюції єдиного стратегічно-культурного простору – з іншого, що посилює роль концепту в ракурсі пояснення особливостей сучасної стратегії держави. Різноманітний досвід у здійсненні політики безпеки будь-якої національно-державної спільноти має адекватне соціальне представлення у вимірі реалізації стратегічних пріоритетів, а відтак культурних уподобань.

Стратегічна культура як така не визначає безпосередньо стиль поведінки актора, проте суттєво окреслює його характер. Ситуативна зміна проковує зміну стратегії, однак не обов'язково має наслідком порушення стратегічного характеру актора. Тут виявляється синергетична здібність стратегічної культури, що значною мірою віддзеркалює концептуальні та емпіричні складності у визначенні її контексту. Поза сумнівом, стратегічна культура може бути трактована як контекст, який супроводжує розуміння напрямів поведінки елементів у міжнародній системі, але робить необхідним тонке конструктивне поєднання партикулярності й універсальності. Зрозуміло й те, що культурний базис стратегічних побудов не дає змоги надто легко роз'єднати ідейний зміст стратегічної поведінки від процесу її реалізації. Отже, на нашу думку, більш виправданою бачаться позиція, за якою стратегічний вимір міжнародної політики визначається під час урахування об'єктивного та суб'єктивного елементів у стратегії, врахуванні базових культурних преференцій у виробленні й реалізації політичного рішення.

Проблема контексту стратегічної культури залишається однією з оригінальних і варіативно-інтерпретаційних дослідницьких проблем як із теоретичних, так і з прикладних позицій. Похідна дуальність спричинює константну складність означення сутнісної еволюції та меж аплікативності концептуальних політико-культурних побудов. Разом із тим останні є необхідним і вельми ефективним інструментом аналізу багатоскладних соціально-політичних процесів, що охоплю-

ють силовий зріз взаємодії всередині міжнародної спільноти. Більшість концептуальних моделей залежить від однієї з двох загальних проблем: наявні моделі, як правило, мають бути викладені в такій формі, яка теж є когерентною, а це означає, що вони не можуть пояснити випадковість стратегічної поведінки, її невідповідності певному шаблону та/або вони пропонують занадто багато безперервності й не можуть адекватно враховувати зміни в стратегічній політиці через деякий час. Тому еволюція наукової думки все частіше обирає модель, яка передбачає особливу стратегічну культуру, що містить кілька співіснуючих стратегічних субкультур, інтерпретацію міжнародного соціального/культурного контексту держави, що, у свою чергу, впливає на її стан, інтерпретує матеріальні змінні – географію, відносну потужність, технологічні зміни – й ставлення до прийняття різних стратегічних рішень. Різні парадигми можуть конкурувати в громадському дискурсі за вплив на прийняття стратегічних рішень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Sewell W. The Concept(s) of Culture. – Beyond the Cultural Turn: New Directions in the Study of Society and Culture W. Berkeley: University of California Press, 1999. P. 36–61.
2. Gaddis J.L. Strategies of Containment: A Critical Appraisal of Postwar American National Security Policy. Oxford: Oxford University Press. 512 p.
3. Goldman E.F. Building a Culture That Encourages Strategic Thinking. *Journal of Leadership & Organizational Studies*. May 2010. Vol. 17. № 2. P. 119–128.
4. Jack L. Snyder. A Project AIR FORCE report prepared for the rand. URL: <http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/reports/2005/R2154.pdf>.
5. Gray C. National Style in Strategy: The American Example. *International Security*, Fall. 1981. Vol. 6. № 2. P. 21–47.
6. Jhonston A.I. Thinking about Strategic Culture. *International Security*. 1995. V. 19. № 4. P. 32–64.
7. Johnston A. Cultural Realism: Strategic Culture and Grand Strategy in Chinese History Princeton Univ. Press, Princeton University Press? 1998. 322 p.
8. Johnston A. Cultural Realism and Strategy in Maoist China. *The Culture of National Security: Norms and Identity in World Politics*, ed. Peter J. Katzenstein. P. 216–268.
9. Lantis J.S. Strategic Culture and Tailored Deterrence: Bridging the Gap between Theory and Practice. URL: <http://www.contemporarysecuritypolicy.org/assets/CSP-30-3-Lantis.pdf>
10. Berger T. Cultures of Antimilitarism: National Security in Germany and Japan. Baltimore: John Hopkins University Press, 1998. 256 p.
11. Van Dijk T.A. Text and Context of Parliamentary Debates. *Cross-Cultural Perspectives on Parliamentary Discourse*. Amsterdam: Benjamins, 2004. P. 339–372.
12. Mahoney J. Path Dependence in Historical Sociology. *Theory and Society*. 2000. № 29. P. 507–548.
13. Swidler A. Culture in Action: Symbols and Strategies. *American Sociological Review*. 1986. Vol. 51. № 2. P. 273–286.
14. Wilson R.W. The Many Voices of Political Culture Assessing Different Approaches. *World Politics*. 2000. V. 52/ № 2. P. 246–273.

REFERENCES:

1. Sewell W. The Concept(s) of Culture. – Beyond the Cultural Turn: New Directions in the Study of Society and Culture. Berkeley: University of California Press, 1999. P. 36–61.
2. Gaddis J.L. Strategies of Containment: A Critical Appraisal of Postwar American National Security Policy. Oxford: Oxford University Press. 512 p.
3. Goldman E.F. Building a Culture That Encourages Strategic Thinking. *Journal of Leadership & Organizational Studies*. May 2010. Vol. 17. № 2. P. 119–128.
4. Jack L. Snyder. A Project AIR FORCE report prepared for the rand. URL: <http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/reports/2005/R2154.pdf>.
5. Gray C. National Style in Strategy: The American Example. *International Security*, Fall. 1981. Vol. 6. № 2. P. 21–47.
6. Jhonston A.I. Thinking about Strategic Culture. *International Security*. 1995. V. 19. № 4. P. 32–64.
7. Johnston A. Cultural Realism: Strategic Culture and Grand Strategy in Chinese History Princeton Univ. Press, Princeton University Press? 1998. 322 p.
8. Johnston A. Cultural Realism and Strategy in Maoist China. *The Culture of National Security: Norms and Identity in World Politics*, ed. Peter J. Katzenstein. P. 216–268.
9. Lantis J.S. Strategic Culture and Tailored Deterrence: Bridging the Gap between Theory and Practice. URL: <http://www.contemporarysecuritypolicy.org/assets/CSP-30-3-Lantis.pdf>.
10. Berger T. Cultures of Antimilitarism: National Security in Germany and Japan. Baltimore: John Hopkins University Press, 1998. 256 p.
11. Van Dijk T.A. Text and Context of Parliamentary Debates. *Cross-Cultural Perspectives on Parliamentary Discourse*. Amsterdam: Benjamins, 2004. P. 339–372.
12. Mahoney J. Path Dependence in Historical Sociology. *Theory and Society*. 2000. № 29. P. 507–548.
13. Swidler A. Culture in Action: Symbols and Strategies. *American Sociological Review*. 1986. Vol. 51. № 2. P. 273–286.
14. Wilson R.W. The Many Voices of Political Culture Assessing Different Approaches. *World Politics*. 2000. V. 52. № 2. P. 246–273.

The effectiveness of strategic culture's concept in the context of the development of modern international political research

Pogorska Iryna Ivanivna

Doctor of Political Sciences,
Senior Researcher of the Institute
of International Relations
of Taras Shevchenko
National University of Kyiv
Melnikova Str., 36/1, Kyiv, Ukraine

The article examines key trends in the development of the modern conceptual paradigm of strategic culture and the direction of the scientific and theoretical discourse of its development, challenges and problems that will determine the context for the further evolution of this direction in the sphere of analysis of international relations. The purpose of the article is to study the key trends in the development of the modern conceptual paradigm of strategic culture and the features of scientific and theoretical discourse on its development, challenges and problems that will determine the context of further evolution of this trend in the field of international relations analysis. Among the principal trends are the task of understanding the depth of influence of strategic and cultural influence on the development of relations of international actors and the continuation of discussion on the invention of the most effective model of analysis of strategic action in the international space. The methodological basis of the study is the potential of systemic, general methods and behavioral methods. It is argued that when analyzing different levels of political organization of world space, the concept of strategic culture reveals serious application possibilities. At the same time, the context of culture can not be treated differently than flexible and varied. Prevalence of a cultural or strategic component essentially depends on the individual theoretical and methodological preferences of researchers, which implies a difference in the outline of the research problem field and the use of a certain factorial basis.

The problem of the context of strategic culture remains one of the original and variation-interpretative research problems, both from theoretical and applied point of view. Derived duality causes the constant complexity of the definition of essential evolution and the limits of the applicability of conceptual political and cultural constructs. At the same time, the latter is a necessary and very effective tool for analyzing the complex socio-political processes that cover the power of interaction within the international community. Most conceptual models depend on one of two common problems: existing models tend to be presented in such a form, which is also coherent, which means that they can not explain the incident of strategic behavior, its discrepancy with a particular template and/or they offer too much continuity and can not adequately take into account changes in strategic policy after a while. Therefore, the evolution of scientific thought increasingly chooses a model that envisages a special strategic culture, containing several co-existing strategic subcultures, an interpretation of the international social/cultural context of the state.

Key words: strategic culture, concept, international security, strategic interaction.